

den tidligere Kontrakt gav dem Udsigt til. De Betingelser i § 10, hvortil deres Ret var knyttet, vare kun løseligt antydede, saa at deres Udførelse blev nærmest overladt til Forpagterens eget Skjøn og nærmere Erfaring, og det stod ikke i Forpagterens Magt at opfylde disse Betingelser paa anden Maade eller paa anden Maade at forvise sig om, at Regjeringen erkjendte, at Betingelserne vare opfyldte, end ved at anvende de i Aarens Lov gjorte Erfaringer efter bedste Skjøn og derpaa indberette deres Fremgangsmaade til Regjeringen, som saa enten kunde godkende samme eller i rette Tid gjøre Indvendinger, der kunde blive tagne til Følge. Jeg tror ikke, at den høitærede Finantsminister, selv i dette Øjeblik, hvor han negter Forpagterens Ret, er i Stand til at paapege nogen anden Vej, hvorigjennem de vare henviste til at hævede denne deres Ret, og naar dette virkelig er Tilfældet, saa maa man ogsaa erkjende denne Ret for hævedt, thi man maa dog ikke antage, at det har været Regjeringens Hensigt med den omhandlede § 10 at opstille en Fælde for Forpagterne. Gaaende ud fra en loyal Opfattelse af § 10, have Forpagterne opfyldt deres Betingelser saaledes, som almindelig Mennekkforstand maa anse for naturligt og rigtig. De have anvendt de Midler til Østersøffertiets Udvikling, som de maatte anse for de rette, og Østersøffertiets Tilstand ved Forpagtningstidens Udløb har sandelig ikke gjort de anvendte Midler til Skamme. De have indberettet til Regjeringen, hvad de have gjort til Østersøffertiets Udvikling og have stillet sig til Ministeriets Disposition, forsaavidt dette maatte formene, at der var mere at gjøre; de have endelig udtalt for Ministeriet deres Forvisning om, at de havde opfyldt Betingelserne i § 10, og Ministeriet har uden Indvending modtaget denne Udtalelse. Naar Ministeriet saaledes i § 10 samfulde Aar har, Aar for Aar, modtaget disse Indberetninger, for at det kunde være bestemt med de trusne Foranstaltninger og fremkomme med sine Indvendinger, hvis det havde nogen, da indeholde de uden nogensomhelst Indvending fra Ministeriets Side modtagne Indberetninger en utvivlsom Aerkjendelse af Rigtigheden af de trusne Foranstaltninger; thi anjaa Mini-

steriet dem ikke for rigtige, da kunde det aldrig have forsvaret, hverken overfor Statskassens eller overfor Østersøffertiets eller overfor Forpagterens fuldtberettigede Sinteresse at udlade strax at udtale sin afvigende Anskuelse, for at det strax kunde blive taget under nærmere Overveielse, hvorvidt Hensigten med Forpagtningkontraktens § 10 paa en mere tilfredstillende Maade kunde naas, hvilket dog baade Ministeriet og Forpagterne maa have foresat sig som Opgave, da de optog § 10 Kontrakten. Ministeriets Pligt i saa Henseende er saa klar og utvivlsom, at jeg ikke tror at gjøre for dristig en Slutning, naar jeg siger, at der i den lange forløbne Aarværelse hverken hos Ministeriet eller hos Forpagterne har været Tvivl om, at Forpagterne havde opfyldt deres Forpligtelser ifølge § 10, og at de altsaa havde de dertil knyttede Rettigheder; thi havde Regjeringen nogensomhelst Tvivl i saa Henseende, da var det, som paavist, dens uafviselige Pligt strax at udtale samme, for at Forpagterne kunde blive bekendte med Ministeriets Mening og enten berigtige samme eller tage samme til Følge. Men havde Ministeriet ingen Tvivl om Forpagternes rigtige Opfyldelse af de i Kontraktens § 10 stillede Betingelser, den Gang da det under Betingelsernes Udførelse var ved de modtagne Indberetninger opfordret til at udtale samme, hvorledes kommer da en saadan Tvivl til pludseligt at opstaa i Slutningen af Forpagtningperioden, da i saa forbausende Grad stigende Indtægter af Østersøffertiet paa den mest afgjørende Maade godtgjøre Rigtigheden af de Midler, Forpagterne have anvendt? Jeg skal ikke undersøge, hvorledes denne mig saa ubegribelige Tvivl er opstaaet, men kun udtale, at den ikke kan være opstaaet igjennem Ministeriets egne Sagttagelser af det i de forløbne 10 Aar-Pasjerede; thi baade den nuværende Minister og hans høitærede Forgænger ere allfor loyale og hæderlige Mænd til, at de gjennem 10 Aar vilde skjule deres Tvivl for Forpagterne og derved berøve disse Leilighed til i Tide at kunne beskytte sig imod Føljerne. Men have de høitærede Ministre hverken haft eller udtalt nogen Tvivl om Forpagternes Ret den Gang, da de Betingelser bleve udførte,